

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
5. volební období
2006

---

výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu

P O Z V Á N K A

na 3. schůzi podvýboru pro školství,

která se koná dne **13. prosince 2006** od **8.00** hodin v míst. **A 56 / přízemí**
v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky,
Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

Program:

Stav přípravy vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterou se stanoví
pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení

Hosté:

- zástupce MŠMT
- zástupce ČMOS pracovníků školství

Mgr. Milan Bičík, v. r.
předseda podvýboru pro školství

V Praze dne 12. prosince 2006

ČESKOMORAVSKÝ ODBOROVÝ SVAZ PRACOVNÍKŮ ŠKOLSTVÍ
náměstí W. Churchilla 2 , 113 59
Praha 3

Vážená paní
PhDr. Miroslava Kopicová
ministryně školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7
118 12 Praha 1

Vaše č.j.	Naše č.j.	Vyřizuje/linka	Praha
2006	5177	Mgr. Ing. V. Berka/2451	5. prosince

Vážená paní ministryně,

k návrhu vyhlášky, kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení, který jste mi zaslala dopisem č.j. 23658/2006-25 ze dne 14. 11. 2006, sděluji následující připomínky:

1. Zmocnění pro MŠMT a MPSV k vydání vyhlášky, kterou se stanoví tento pracovní řád obsahuje § 306 odst. 5 nového zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.). Důvodová zpráva k návrhu uvádí, že „škola nebo školské zařízení může vydat pracovní řád, v němž rozvede zákoník práce a vyhlášku MŠMT, kterou se stanoví pracovní řád ...“ a tento právní názor v dalším textu opírá o výklad příslušných ustanovení nového ZP. V této souvislosti ovšem nelze opominout i jiné právní výklady, z nichž vyplývá, že právě účelem ustanovení § 306 odst. 5 nového ZP bylo, pro tam vyjmenované zaměstnance, vydat „jednotný“ pracovní řád a takto vyjádřit zákaz, aby tito zaměstnavatelé vydávali pracovní řád autonomně (viz např. Dr. Jiří Valenta – „Nový zákoník práce ve školské praxi“, nakl. Paris, Karviná 2006). Toto stanovisko má legislativně korektní návaznost na dosavadní právní úpravu. Tím není zpochybněno oprávnění zaměstnavatelů ve školství vydávat vlastní opatření v oblasti pracovněprávních vztahů.

Při právním posouzení této záležitosti by měl být brán v úvahu i fakt, že v případě povolání pedagogického pracovníka jde o povolání tvůrčí, které nelze podřizovat praktikám běžně uplatňovaným v jiných oborech, kde je charakter práce prostě jiný. Tento názor lze podpořit i stanoviskem Ústavního soudu č. j. Pl. ÚS 43/97, kde se ve věci úpravy pracovní doby uvádí: „Lze si dokonce i představit, že by nemuselo být v této oblasti přistoupeno k právní regulaci vůbec, neboť u žádného tvůrčího povolání, mezi které nepochybně učitelské povolání patří, nelze přesně vymezit co je vlastním výkonem práce a co jsou činnosti, které nezbytně předcházejí či následují. Pracovní doba se v takovýchto povoláních těžko může stanovit způsobem obvyklým např. v dělnických profesích.“

Pokud i Ústavní soud takto judikoval, bylo by účelné přinejmenším sladit s tím i další úpravu pracovních vztahů.

2. Uvedená problematika má však i další než jen legislativní povahu. Jedná se o to, zda možnost vydávat pracovní řád pro jednotlivé školy a školská zařízení vedle pracovního řádu vydaného formou vyhlášky je vůbec žádoucí a účelná. Návrh vyhlášky tento problém neprezentuje a ani neřeší; pouze důvodová zpráva podporuje praxi vydávání pracovního řádu na úrovni zaměstnavatelů a tuto podporu zdůvodňuje (viz „Odůvodnění“ části II.).

K této části návrhu vyhlášky a jeho odůvodnění směřuje značná část připomínek členů ZOOS a orgánů ČMOS PŠ a to zejména tohoto obsahu:

- a) legitimní požadavky plynoucí z právní subjektivity škol a školských zařízení nikdo nepochybně, ovšem shodně je zastáván názor, že by vedle zákoníku práce měla být stanovena podrobnější pravidla jednotná pro právnické osoby ve školství, pokud jde o úpravu specifík

pracovněprávních vztahů zaměstnanců (v daném případě pedagogických pracovníků) v tomto odvětví;

- b) stanovení jednotných podrobnějších pravidel pracovněprávních vztahů prostřednictvím pracovního řádu vydaného podle § 306 odst. 5 nového zákoníku práce je účelné, a to s ohledem na daný stav regionálního školství, pro nějž je charakteristická existence velkého množství samostatných právních subjektů (zaměstnavatelů) s malým počtem zaměstnanců. Tito zaměstnavatelé nemají a ani reálně mít nemohou potřebný odborný právní servis, jaký je obvyklý u velkých zaměstnavatelů. V těchto podmínkách roztržitosti právních subjektů je větší (ve vyjádřeních zaměstnanců škol dokonce velmi vysoké) nebezpečí, že jejich postup nebude v souladu s právní úpravou, nebo bude tuto úpravu různě obcházet a ani nebude k dispozici žádné praktické kritérium pro hodnocení, který postup je podle práva a který nikoliv. Nelze připustit riziko nerovného přístupu k jednotlivým zaměstnancům, byť u různých zaměstnavatelů, ale podléhajících režimu zákona č. 561/2004Sb. a 563/2004 Sb. To jsou tzv. právně sociologická fakta, která by měla být vydavatelem právního předpisu vzata v úvahu. Navrhovaná úprava je chápána jednoznačně jako **podstatně** zhoršující pracovněprávní podmínky pedagogických pracovníků.
3. Předložený návrh vyhlášky lze charakterizovat jako „méně než minimalistický“. Nikde není zdůvodněno proč byla opuštěna koncepce úpravy pracovněprávních vztahů obsažená v dosavadním pracovním řádu a uplatněná i v první verzi návrhu pracovního řádu, na níž se ČMOS PŠ podílel a proč byly k podrobnější právní úpravě vybrány právě tyto právní instituty a nikoliv další, pro pracovníky školství rovněž důležité. V zájmu dalších jednání může ČMOS předložit konkrétní náměty.
4. Nejzávažnější problém návrhu vyhlášky je spatřován v aplikaci § 81 zákoníku práce na podmínky školství. ČMOS PŠ požaduje při tvorbě vyhlášky znovu přezkoumat aplikaci § 2 odst. 1 nového zákoníku práce, a to i ve vazbě na § 317 na předložený návrh. Pokud by nebylo možno využít proklamovanou zásadu o volné úpravě pracovněprávních vztahů mimo oblast zákazů, pak je zřejmé nutno vyjasnit jaké zákazy znemožňují žádoucí úpravu (viz dále) pro pedagogické pracovníky.
5. ČMOS PŠ s přihlédnutím k ustanovení § 2 odst. 1 věta první nového zákoníku práce a ke všem argumentům uvedeným shora uvádí tyto zásadní připomínky a požaduje:
- a) rozšířit pracovní řád o úpravu dalších pracovněprávních vztahů ve smyslu § 306 ZP, nad předložený návrh; pracovní řád se omezuje pouze na úzký okruh pracovněprávních vztahů a dalšími potřebnými instituty se nezabývá;
  - b) v pracovním řádu není vůbec řešena povinnost pedagogických pracovníků pokud jde o jejich přítomnost na pracovišti v rámci sjednaného místa výkonu práce. Proto požadujeme ve vyhlášce uvést např.: „Pedagogický pracovník je povinen být na pracovišti v době stanovené rozvrhem jeho přímé pedagogické činnosti a v době výkonu jiných činností, které stanoví ředitel školy a které vyžadují přítomnost pedagogického pracovníka na pracovišti.“;
  - c) stejně jako v současně platné úpravě vymezit práce související s přímou pedagogickou činností (viz čl. 6 odst. 3 pracovního řádu).
6. Právní úprava, z níž by vyplývala možnost stanovit pedagogickým pracovníkům povinnost přítomnosti na pracovišti (tj. ve škole či školském zařízení) po celou pracovní dobu, bez ohledu na to, zda momentální výkon práce takovou přítomnost na pracovišti vyžaduje, by znamenal bezprecedentní změnu v pracovních podmínkách pedagogických pracovníků a byla by oprávněně chápána jako zhoršení těchto podmínek a jako popření tvůrčího charakteru jejich práce. Neznáme důvod proč MŠMT nevyužilo možností daných novým zákoníkem práce (který výrazně liberalizuje právní úpravu) a v návrhu vyhlášky o pracovním řádu, neřešilo právní otázky způsobem, které si potřeby školství vyžadují.

S pozdravem

Mgr. František Dobšík
předseda

(Návrh)

**VYHLÁŠKA č. /2006
ze dne 2006,**

kteřou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen "ministerstvo") stanoví podle § 306 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí:

§ 1

Předmět a rozsah úpravy

(1) Pracovní řád rozvádí ustanovení zákoníku práce a zvláštních právních předpisů¹⁾ a upravuje některé podrobnosti pracovněprávních vztahů podle zvláštních podmínek ve školství, zejména s ohledem na zabezpečení vzdělávání a výchovy dětí, žáků a studentů.

(2) Pracovní řád se vztahuje na zaměstnavatele a zaměstnance právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřízených ministerstvem, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství, které jsou zapsány do školského rejstříku.

(3) Na zaměstnance činné pro zaměstnavatele na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr se pracovní řád vztahuje, pokud to vyplývá ze zákoníku práce nebo zvláštních právních předpisů anebo z uzavřené dohody.

§ 2

Pracovní doba pedagogických pracovníků

(1) V pracovní době pedagogičtí pracovníci konají

- a) přímou pedagogickou činnost,²⁾
- b) práce související s přímou pedagogickou činností.

(2) Týdenní pracovní doba se rozvrhuje tak, že současně se rozvrhuje ředitelem školy nebo školského zařízení stanovený týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti a doba, v níž se konají práce související s přímou pedagogickou činností.

(3) Týdenní pracovní doba stanovená podle § 79 zákoníku práce a týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti se při rovnoměrném rozvržení pracovní doby rozvrhuje do pětidenního pracovního týdne. V odůvodněných případech lze týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti rozvrhnout jinak; řediteli školy, zástupci ředitele a pedagogickým

¹⁾ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 2 zákona č. 563/2004 Sb.

Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.

pracovníkům, kteří vykonávají umělecko-pedagogickou činnost, se rozvrhuje týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti s přihlédnutím k této činnosti.

(4) Týdenní rozvrh pracovní doby se vypracuje pro jednotlivé pedagogické pracovníky písemně a písemně se jim oznámí.

(5) Pedagogický pracovník musí být seznámen s písemným rozvrhem pracovní doby nejpozději 2 týdny před začátkem období, na něž je nerovnoměrně rozvržena pracovní doba, nerovnoměrně rozvržen týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti³⁾, nebo změněn rozvrh týdenního rozsahu hodin přímé pedagogické činnosti.

(6) V rámci evidence odpracované pracovní doby se uvádí počet hodin přímé pedagogické činnosti vykonané nad rozsah hodin stanovený ředitelem školy nebo školského zařízení.

§ 3

Dovolená na zotavenou

(1) Dovolená pedagogických pracovníků činí 8 týdnů a dovolená ostatních zaměstnanců 5 týdnů.

(2) Zaměstnavatel určuje dobu čerpání dovolené podle rozvrhu čerpání dovolené vydaného s předchozím souhlasem odborové organizace, tak aby si zaměstnanec mohl dovolenou vyčerpat zpravidla vcelku a do konce kalendářního roku.

(3) Pedagogickým pracovníkům určí zaměstnavatel čerpání dovolené na dobu školních prázdnin. V období školního vyučování může určit čerpání dovolené jen ve zvlášť odůvodněných případech.

(4) Učitelům mateřských škol se doba čerpání dovolené určuje s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám na pracovišti tak, aby ji čerpali především v době přerušeni nebo omezení provozu mateřské školy.

(5) Ve školských zařízeních s celoročním provozem lze pedagogickým pracovníkům dovolenou poskytnout v průběhu celého kalendářního roku.

§ 4

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Ministryně:

II.

Odůvodnění

---

³ Nařízení vlády č. 75/2005 Sb.

Obecná část

I. Zhodnocení platného právního stavu

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dosud vydávalo pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřizovaných ministerstvem, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, který neměl formu obecně závazného právního předpisu. Tento pracovní řád byl vydáván na základě zmocnění v § 58 písm. b) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon).

II. Odůvodnění hlavních principů

Nový pracovní řád blíže rozvádí některá ustanovení zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a upravuje některé podrobnosti pracovněprávních vztahů podle zvláštních podmínek ve školství. Je postaven podobně jako zákoník práce na principu:

- rovného přístupu k osobnostnímu a profesionálnímu rozvoji zaměstnanců škol a školských zařízení,
- zákazu diskriminace,
- garance základních práv a pracovních podmínek.

Návrh blíže rozvádí pouze problematiku pracovní doby pedagogických pracovníků a dovolené na zotavenou s tím, že podrobněji může upravit oblast pracovněprávních vztahů s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám škol a školských zařízení ředitel školy nebo školského zařízení ve vlastním pracovním řádu tak, aby mohl co nejlépe zohlednit jejich specifika. Škola nebo školské zařízení může vydat pracovní řád, v němž rozvede zákoník práce a vyhlášku MŠMT, kterou se stanoví pracovní řád, neboť v § 306 odst. 1 zákoníku práce se uvádí, že pracovní řád rozvádí ustanovení zákoníku práce a zvláštních právních předpisů (zvláštním právním předpisem se rozumí i navrhovaná vyhláška). Zákoník práce výslovně nevylučuje, aby vedle vyhlášky vydané podle § 306 odst. 5 zákoníku práce existoval i vlastní pracovní řád zaměstnavatele, který je právnickou osobou vykonávající činnost školy nebo školského zařízení zřizovanou MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí. Akceptuje se tak legitimní požadavek ředitelů škol a školských zařízení ponechat podrobnější úpravu pracovněprávních vztahů co nejvíce na nich samotných a z centra (z MŠMT) je co nejméně omezovat a svazovat (je logické, že jiný pracovní řád potřebuje například ředitel mateřské školy a jiný pracovní řád potřebuje ředitel zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků).

IV. Soulad se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Navrhovaná vyhláška je plně v souladu s příslušnými ustanoveními zákoníku práce. Nově navrhovaná vyhláška vychází ze zmocnění uvedeného v § 306 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, podle kterého Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydá v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhlášku, kterou stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí a dobrovolným svazkem obcí.

VI. Soulad s právem Evropských společenství

Návrh není s právem ES/EU v rozporu.

V. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah

Navrhovaná vyhláška nebude mít žádný dopad na státní rozpočet, na ostatní veřejné rozpočty a ani na hospodářské subjekty, zejména na malé a střední podnikatele. Nepředpokládají se ani sociální dopady a dopady na životní prostředí.

Navrhovaná právní úprava nemá žádné dopady z hlediska rovnosti mužů a žen.

Zvláštní část

K § 1

Ustanovení § 1 vymezuje předmět a rozsah úpravy. Pracovní řád rozvádí některá ustanovení zákoníku práce a zvláštních právních předpisů (např. zákona o pedagogických pracovnících a školského zákona) a upravuje některé podrobnosti pracovněprávních vztahů podle specifických podmínek ve školství. Vztahuje se na zaměstnance a zaměstnavatele „veřejných“ škol a školských zařízení, zapsaných ve školském rejstříku.

K § 2

V § 2 je blíže upravena pracovní doba a přímá pedagogická činnost pedagogických pracovníků. Z odstavce 2 vyplývá, že pedagogickým pracovníkům je třeba rozvrhnout vedle pracovní doby i týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti a také dobu, v níž jsou konány pouze práce související s přímou pedagogickou činností, což má zásadní význam pro stanovení hodin přímé pedagogické činnosti nad stanovený rozsah. Odstavec 3 stanoví, že týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti se pedagogickým pracovníkům při rovnoměrném rozvržení pracovní doby rozvrhuje zpravidla do pětidenního pracovního týdne, v odůvodněných případech to lze i jinak. Odstavce 4 a 5 stanoví písemnou formu týdenního rozvrhu pracovní doby a lhůtu pro seznámení s písemným rozvrhem pracovní doby nejpozději 2 týdny před začátkem období, na něž je nerovnoměrně rozvržena pracovní doba, nerovnoměrně rozvržen týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti, nebo změněn rozvrh týdenního rozsahu hodin přímé pedagogické činnosti. Z odstavce 6 vyplývá, že se v rámci evidence pracovní doby uvádí též počet hodin přímé pedagogické činnosti vykonané nad rozsah hodin stanovených ředitelem, který je východiskem pro jejich proplácení.

K § 3

Návrh specifikuje délku dovolené na zotavenou u pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců a především stanoví pravidla pro čerpání dovolené pedagogických pracovníků.

K § 4

Účinnost vyhlášky je stanovena na 1. leden 2007, tedy na stejný den, kdy zřejmě nabude účinnosti i nový zákoník práce.